

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

«15» січня 2024 р.

№ 9

MOVE®

ПОСВІДКА

Міжнародна Освітня Волонтерська Екологічна Кампанія «MOVE®»: «Філії НЕНЦ МОН екозахисників закордоном, як центри просвіти для дітей та педагогів з України»

Через напад росії на Україну станом на 24 березня 2022 року за кордоном перебуває понад 1,8 мільйона дітей. Ці діти – майбутнє нашої країни, потенціал України. Тому надзвичайно важливо, щоб кожна дитина, яка через війну була вимушена залишити Україну, продовжила здобувати освіту за зручною для неї формою.

Також не менш важливо, аби дитина проходила адаптацію у закладі освіти країни перебування і водночас не відлучилася від освітніх стандартів нашої країни, продовжувала вивчати відповідні предмети, зокрема українську мову, історію України та інші.

Сучасний стан роботи з дітьми-переселенцями за кордоном

Психологічний стан дитини впливає на поведінку, комунікацію з однолітками та дорослими, на навчання, адаптацію та інші сфери життя. Це варто враховувати як батькам, так і педагогам, які працюють із цими дітьми в інших країнах.

Серед багатьох проблем, із якими зустрічаються українські діти, є **мовний бар'єр**, і він впливає на усі сфери життя дитини: навчання у місцевих закладах освіти, психологічний стан, адаптацію до нових умов та нової країни.

У деяких країнах дитина може навчатися в місцевих школах лише тоді, коли володіє мовою країни (наприклад, Туреччина).

У деяких країнах є вимога **обов'язкової освіти для всіх дітей** (наприклад, Норвегія, Австрія, Німеччина, Словаччина та інші), які прибули

до країни, а деінде на батьків можуть накладатися санкції за те, що не забезпечили навчання своїх дітей.

Великою проблемою є **адаптація українських дітей до нової країни**, звичаїв та правил. Україна – європейська країна, тому частина правил і звичаїв нам знайома, але водночас у кожної країни є свої відмінності, які необхідно опанувати й дотримуватися у повсякденному житті.

На адаптацію також впливає мовний бар'єр. Як зазначено, учні, які навчалися в українських школах, переважно не володіють мовою країни перебування. На перебіг адаптації також впливає психологічний стан дитини.

Для адаптації дітей у частині країн створюються **інтеграційні класи**, які допомагають адаптувати дітей до перебування в нових умовах, навчити мови країни перебування. Але такі класи створюються не у всіх країнах, що ускладнює адаптацію.

У більшості країн, які приймають українців створюються відповідні умови для психологічної реабілітації дітей: надають психологів у закладі освіти, надають безоплатні послуги тощо.

З метою надання допомоги нашим громадянам у різних країнах та забезпечення права дитини на профільну позашкільну еколого-біологічну освіту, Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді МОН України ініційована **Міжнародна Освітня Волонтерська Екологічна Кампанія «MOVE®»**: «Філії НЕНЦ МОН екозахисників закордоном, як центри просвіти для дітей та педагогів з України»

«**MOVE**» (переклад з англійської) – рух, дія, крок, вчинок, акція, рухатися, діяти.

Стратегія **MOVE®**:

- створення віртуальної (*online, offline*) Філії НЕНЦ МОН екозахисників в країнах Європи;
- реалізація спільних проєктів «Екологія без кордонів» з дітьми вимушено переміщених осіб та переселенців;
- створення єдиного волонтерського штабу «Допомога українським воїнам».

Завдання **MOVE®**:

- реалізувати можливості для здобуття профільної позашкільної освіти (еколого-натуралістичний, біологічний напрям) вихованців у країнах, до яких найбільше прямують українські громадяни та продовження навчання за українськими освітніми програмами;
- залучення учнівської та студентської молоді України, освітянської спільноти до спільних екологічних та соціальних проєктів.

Філії НЕНЦ МОН організовується з метою створення комфортного освітнього середовища та організація освітнього процесу з позашкільної

еколого-біологічної освіти для дітей та учнівської молоді, вимушених переселенців, забезпечення психологічної, соціальної та емоційної підтримки.

Філія – це:

- платформа для дітей переселенців та студентської молоді;
- широкий спектр дистанційних освітніх можливостей;
- цікаве дозвілля та навчання для здобувачів освіти, учасників організаційно-масових заходів.

Філії спрямовують свою роботу на те, щоб діти-переселенці та педагоги, які виїхали за кордон могли продовжити навчання з профільної позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку, зануритися в змістовне дозвілля та долучитися до екологічних, соціальних та волонтерських проєктів.

Міжнародна Освітня Волонтерська Екологічна Кампанія «MOVE®»: «Філії НЕНЦ МОН екозахисників закордоном, як центри просвіти для дітей та педагогів з України»

Мотивація MOVE®:

- створення філій, які нададуть дітям та педагогам, що виїхали з України в інші країни, можливість адаптації, соціалізації та професійного розвитку через надання освітніх та психосоціальних послуг;
- сприяти інтеграції дітей, які виїхали з України, у суспільство країни перебування через спільні екологічні та натуралістичні активності;
- розвивати екологічну свідомість та природничі навички учасників;
- зміцнювати командний дух та дружбу серед дітей.

Компоненти MOVE®:

1. **Освітні програми для дітей:**
  - Організація занять з вивчення мови нової країни та предметів, що включають культурні особливості.
  - Розвиток ключових компетенцій та навичок для успішної адаптації у новому освітньому середовищі.
  - Дослідження природного середовища країни перебування (екскурсії в природні заповідники та парки).
  - Вивчення флори та фауни країни перебування.
  - Вивчення важливості збереження природи та відновлення екосистем.
2. **Психосоціальна підтримка для дітей:**
  - Групові та індивідуальні сесії психологічної підтримки для подолання стресу та адаптації.

- Терапевтичні мистецькі та розважальні заняття для покращення емоційного стану.
- Майстер-класи еколого-натуралістичного змісту.
- 3. **Професійна підтримка для педагогів:**
  - Курси підвищення кваліфікації щодо викладання в новому культурному контексті.
  - Менторська підтримка від місцевих педагогів та експертів.
  - Лекції від екологів та натуралістів країни перебування.
  - Вивчення та обмін знаннями у сфері охорони природи.
- 4. **Інтеграційні заходи:**
  - Організація тематичних заходів та фестивалів для підтримки культурного обміну та взаєморозуміння.
  - Волонтерські програми, що сприяють активній участі дітей та педагогів у місцевому співтоваристві.
  - Участь у місцевих фестивалях та подіях.
  - Екологічні акції (допомога у прибиранні територій в околицях проживання; засадження дерев та квітів тощо)
  - Організація роботи Табору екологічних пригод (розвиток навичок виживання та взаємодії у природному середовищі).
- 5. **Мережа ресурсів:**
  - Співпраця з місцевими освітніми установами, організаціями підтримки мігрантів та громадськими організаціями.
  - Створення веб-платформи для обміну інформацією та ресурсами між центрами.
- 6. **Ефективність та оцінка:**
  - Систематичне опитування учасників для оцінки якості та вдосконалення послуг.
  - Спостереження за академічними та соціальними досягненнями учасників.

Ресурси:

1. **Приміщення та обладнання:**
  - Забезпечення зручних та безпечних приміщень для проведення занять та консультацій.
2. **Педагогічний персонал:**
  - Найм висококваліфікованих педагогів та психологів з досвідом роботи з мігрантами.
  - Залучення місцевих екологів та натуралістів для проведення лекцій та майстер-класів.
3. **Фінансування:**
  - Пошук спонсорів, грантів та партнерів для фінансування проекту.
4. **Мережа партнерів:**
  - Встановлення партнерських зв'язків з місцевими урядовими органами, школами та громадськими організаціями.

Дана кампанія спрямована на створення умов для повноцінної адаптації та інтеграції дітей та педагогів з України в новому оточенні, сприяючи їхньому успішному освітньому та соціальному розвитку.

Приклади успішних кейсів

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України має ряд успішних кейсів по організації освітнього процесу з позашкільної освіти на деокупованих територіях України та подоланні освітніх втрат з позашкільної освіти. Дані напрацювання можуть бути використані і для організації роботи філій закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку закордоном, як центрів підтримки для дітей та педагогів з України, що виїхали в інші країни.

Наприклад: створення окремих інформаційних ресурсів для внутрішньо переміщених осіб, зокрема розміщення посилань на безкоштовні відео-уроки, презентації з української мови, заходи та проекти з формування української національної та громадянської ідентичності. На сайті НЕНЦ створений окремий інтернет ресурс **«Позашкільний ХАБ НЕНЦ»** <https://www.youtube.com/channel/UCM3MDFAAO9oT8PdcxxnuuQg> Даний канал нараховує 2,78 тис. підписників; на якому розміщено 2,1 тис. відео освітніх матеріалів еколого-природничого змісту (відеолекції провідних вчених, освітян, тренінгові заняття, майстер класи, презентації конкурсних робіт, тощо). Реалізується проєкт еколого-пізнавального спрямування «Аудіо-екокіта» метою якого є - посилення екологічної підготовки здобувачів освіти, інтеграції екологічної освіти до європейського та світового освітнього процесу, розширення знань учнів про природу, сприяння становлення екологічного мислення, розвитку самостійного пошуку знань, формування критичного мислення. Створено мобільний застосунок **«Power of EcoBubble»**, який функціонує українською та англійською мовами.

Педагоги НЕНЦ постійно оновлюють інформаційні ресурси для внутрішньо переміщених осіб, зокрема розміщують посилання на безкоштовні відео-заняття. Розроблені та впроваджується: [Програма дистанційного курсу «Математика в Природі» для позашкільної освіти](#); [Дистанційний курс «Природничий лекторій»](#); **Чисельний експеримент у Природничих науках (new)**; **Лекторій для юних хіміків КНУ**.

Вагоме місце в діяльності НЕНЦ займає робота щодо пошуку і підтримки обдарованої учнівської молоді, розвиток творчих здібностей здобувачів освіти, які виявляють стійкий інтерес до занять наукою, підготовки їх до участі у **всукраїнських та міжнародних інтелектуальних змаганнях**. Враховуючи реалії сьогодення, заходи проводять в змішаному форматі із залученням дітей, які вимушено покинули територію України у зв'язку із військовим станом. НЕНЦ пропонує понад 70 організаційно-

масових заходів очно-заочного формату із учнівської молоддю. Серед них: Всеукраїнський турнір юних біологів «НЕОБІО», Всеукраїнський турнір юних натуралістів, Всеукраїнська інтернет-олімпіада «Крок до знань», Всеукраїнський турнір юних хіміків імені академіка В. В. Скопенка, Всеукраїнський конкурс винахідницьких і раціоналізаторських проєктів еколого-натуралістичного напрямку, Всеукраїнський конкурс юних зоологів і тваринників, Всеукраїнський біологічний форум учнівської та студентської молоді «Дотик природи», Всеукраїнський конкурс дослідницько-експериментальних робіт з природознавства «Юний дослідник» тощо.

Для педагогів на **інформаційній сторінці НЕНЦ «Інновації позашкільної освіти»** розміщені цікаві авторські розробки педагогів-позашкільників (інформаційна сторінка: https://nenc.gov.ua/?page_id=26376). Добірка включає понад 77 авторських методичних розробок з усіх областей України. Ефективно працює «Науково-дослідний віртуальний інститут позашкільної освіти».

Директор НЕНЦ

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ